

**Plán péče
o
Přírodní památku
Travertinová kupa**

**na období
2013 - 2022**

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	1184
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Travertinová kupa
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	ONV Louny
číslo předpisu:	
datum platnosti předpisu:	14. 9. 1989
datum účinnosti předpisu:	1. 10. 1989 (?)

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj:	Ústecký
okres:	Louny
obec s rozšířenou působností:	Žatec
obec s pověřeným obecním úřadem:	Tuchořice
obec:	Tuchořice
katastrální území:	Tuchořice

Příloha č. M1:

Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: Tuchořice (771406)

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastníctví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
1117/14		ostatní plocha	ostatní komunikace	10001	981	981
81/1		zahrada		382	479	479
81/2		zahrada		314	127	127
Celkem						

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Zřizovací výnos (vyhláška) z roku 1989 uvádí výše uvedené pozemkové parcely a rozlohu PP 2024 m². Stejně pozemkové parcely a výměru udává i přehlašovací dokument z roku 2001. Prostý součet rozloh uvedených pozemků dle současného stavu katastru nemovitostí však udává celkovou rozlohu podstatně menší, pouhých 1587 m². Pravděpodobně došlo v průběhu posledních let k dalšímu dělení pozemků, čímž se zmenšila jejich rozloha. Možné řešení problému je naznačeno v příslušných částech plánu péče.

Příloha č. M2:

Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky				
vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty				
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky	0,0606			
ostatní plochy	0,0981		neplodná půda	
			ostatní způsoby využití	0,0981
zastavěné plochy a nádvoří				
plocha celkem	0,1587			

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

PP Travertinová kupa není v překryvu s žádným chráněným územím.

Příloha č. M1:

Orientační mapa s vyznačením území

1.6 Kategorie IUCN

III. - přírodní památka

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Paleontologické naleziště s výskytem kosterních zbytků třetihorních savců a měkkýšů.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

útvary neživé přírody

útvary	geologická charakteristika	popis útvaru
travertinová kupa	travertinová kupa s 5 – 10 cm mocnou vrstvičkou uhelného jílů.	Travertinová kupa je útvar vzniklý v třetihorních sedimentech jižního okraje severočeské hnědouhelné pánve. V miocenu zde vyvěraly silné prameny, kolem nichž se usazováním karbonátu tvořily kupy travertinu. V této kupě se nachází nevysoká vrstva uhelných jílů, která je však velmi bohatá na kosterní pozůstatky třetihorních savců a měkkýšů

1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

PP Travertinová kupa není v překryvu s chráněným územím Natura 2000.

1.9 Cíl ochrany

Cílem ochrany je zachování evropsky významného paleontologického naleziště kosterních zbytků třetihorních savců a měkkýšů.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Zvláště chráněné území se nachází na jižním okraji obce Tuchořice, asi 8 km jihovýchodně od Žatce. Nadmořská výška lokality je 310 - 315 m n. m.

Geomorfologicky je území PP součástí Citolibské pahorkatiny.

Chráněné území, stejně jako většina Lounského okresu je součástí klimatického okrsku T2. Tuto oblast charakterizuje nízký srážkový úhrn (300 – 400 mm) ve vegetačním období, který v zimním období klesá k ještě nižším hodnotám – 200 – 300 mm. Počet dní se sněhovou pokrývkou kolísá mezi 40 a 50. Průměrná teplota v lednu se pohybuje mezi -2 až -3°C, v červenci mezi 18 – 19°C. Počet letních dnů je průměrně 50 – 60.

Území je odvodňováno do Liběšického potoka, který je pravostranným přítokem Blšanky, která pak v Trnovanech u Žatce ústí na pravém břehu do Ohře.

Z hlediska pedologických podmínek v nejbližším okolí převládají velmi úrodné černozemě modální a kambické pararendziny.

Fytogeograficky předmětné území spadá do fytogeografického okrsku 2a – Žatecké Poohří (České termofytikum).

Pokud se týká rekonstrukční mapy potenciální vegetace, pak lze v nejbližším okolí zvláště chráněného území vylišit mochnové doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*).

Současná vegetace odpovídá vesnickému urbanizovanému prostředí. Je tvořena především ruderalními biotopy, zčásti dokonce zahradami.

Rovněž fauna je tvořena především druhy, vázanými nebo přivýklými na blízkost lidských sídel.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

a) ochrana přírody

Území bylo vyhlášeno za chráněné v roce 1989, především na četné podněty odborné paleontologické veřejnosti. V roce 2001 byla přírodní památka opětovně vyhlášena z důvodu upřesnění předmětu ochrany a ochranných podmínek.

b) rekreace a sport

Území PP je zřejmě občas navštěvováno laickou i odbornou veřejností. Vzhledem k nepřístupnosti vlastní přírodní památky však k žádnému ovlivnění předmětu ochrany nedochází. Nelegální sběr fosilií není znám.

c) zemědělské hospodaření

Vzhledem ke skutečnosti, že část zájmového území je vedeno v katastru nemovitostí jako zahrada, nelze se divit, že na ploše PP se skutečně hospodáří. Při návštěvě lokality bylo shledáno, že temeno kupy je brambořištěm. Při obhospodařování se reálně využívá a kultivuje pouze svrchní vrstva kupy – ornice. Do usazenin, které se nachází podstatně níže pod povrchem země se již s největší pravděpodobností nezasahuje. Poslední zřizovací výnos navíc blíže neupravuje hospodaření na pozemcích přírodní památky. Přesto zpracovatel plánu péče považuje za ideální řešení výkup pozemků.

Severní strana kupy byla v době návštěvy nedostupná, avšak vzhledem k faktu, že se nachází na soukromém pozemku, vedeném v katastru nemovitostí jako nádvoří, zastavěná plocha, lze očekávat, že k určitému ovlivnění předmětu ochrany může docházet.

Ideálním řešením by bylo směnit či vykoupit pozemky na území PP některým z orgánů ochrany přírody nebo obcí.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Územní plán obce Tuchořice – nabytí účinnosti vyhlášky o závazné části ÚP: 31. 12. 2001

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Popis travertinové kupy je uveden v předchozích částech plánu péče, především v části 1.7.2. Na území přírodní památky, vzhledem k malé rozloze a předmětu ochrany není třeba vylišovat žádné dílčí plochy.

2.4.2 Základní údaje o zemědělské půdě

Území přírodní památky je částečně obhospodařováno jako zahrady. Lze se domnívat, že optimálním způsobem obhospodařování by bylo nanejvýš kosení travních porostů.

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

Pro přírodní památku Travertinová kupa byl zpracován plán péče na období 1999 – 2009. Tento plán péče nenavrhoval žádná opatření a zásahy do území.

Vzhledem k předmětu a cílům ochrany je na zvážení, zda se nepokusit dojednat s majiteli pozemků úpravu hospodaření na pozemcích PP nebo výkup pozemků.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem z pohledu ochrany přírody je zachování této mezinárodně významné paleontologické lokality v Tuchořicích. Možné kolize byly naznačeny již v předchozích částech tohoto plánu péče. Jsou jimi především možné konflikty s vlastníky pozemků (změna způsobu obhospodařování, stavební činnost, terénní úpravy pozemků).

Je nutné působit výchovně na vlastníky pozemků a pokusit se dospět do stavu, že budou hrdi na skutečnost, že vlastní něco výjimečného, co je nutné uchovat pro další generace a budou se aktivně podílet na ochraně přírodní památky.

Dalším možným řešením se nabízí formou uskutečnění záchranného průzkumu fenoménu na pozemcích, které mohou být v budoucnu ohroženy jakýmkoliv negativním zásahem ze strany vlastníků.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

Charakter ZCHÚ a předmět ochrany nevyžadují vymezování zásahů a opatření. Podobně není třeba vylišování dílčích ploch a to ani v samotné přírodní památce, ani v jejím ochranném pásmu.

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

péče o útvary neživé přírody

Území PP a předmět ochrany nevyžadují žádnou péči. Považuje se však za žádoucí, řešit situaci ohledně pozemků a způsobu jejich využívání. Možná řešení stavu lze shrnout do těchto bodů:

- Provéřit možnost dohody s vlastníky pozemků o možných způsobech obhospodařování temene i svahů kupy tak, aby nedošlo k poškození fenoménu.
- Zvážit možnost výkupu či směny pozemků (např. i na obecní vlastnictví)
- Přehlásit PP Travertinová kupa i na pozemcích, které v současnosti nejsou součástí ZCHÚ a jasně stanovit podmínky hospodaření a způsob využití pozemků tak, aby nedocházelo k poškození předmětu ochrany

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

útvary neživé přírody

Plán péče nenavrhuje žádné speciální ochranné zásahy nebo činnosti.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

V ochranném pásmu 50 m od hranic přírodní památky se nachází větší množství nemovitostí jižní části obce Tuchořice, kde orgán ochrany přírody nemá sílu, ani možnosti usměrňovat činnosti. Tato podoba ochranného pásma v situaci a místě, kde se nachází, postrádá jakýkoli ochranný smysl. Stojí za zvážení, zda nevyhlásit ochranné pásmo jen na pozemcích, které vznikly v okolí PP v poslední době, tj. 81/3 a 1117/18 vše katastrální území Tuchořice.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

PP je v terénu označena pouze cedulí se státním znakem. Toto označení je postačující. Označení pruhy na hranicích přírodní památky v intravilánu obce postrádá smysl.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Vzhledem ke komplikované pozemkové situaci se nabízejí tři řešení administrativně-správních opatření

- Nulová varianta – PP je vyhlášena na stávajících pozemcích a má kolem sebe 50m ochranné pásmo; určitým nedostatkem je pak nesouhlasící výměra a ochranné pásmo zahrnující velkou část obce.
- Přehlásit PP na všech pozemcích, které reálně „kryjí“ travertinovou kupu, tj. kromě pozemků uvedených v části 1.3, zahrnout do vlastní přírodní památky pozemkové parcely 81/3 a 1117/18 k.ú. Tuchořice. Ochranné pásmo však zůstane zákonných 50 m od hranic ZCHÚ, protože „nezbývají“ pozemky na ochranné pásmo.
- Přehlásit PP na stávajících pozemcích a vyhlásit zároveň ochranné pásmo na pozemkových parcelách č. 81/3 a 1117/18, k.ú. Tuchořice.

Doporučuje se postupovat podle návrhu třetí, případně druhé varianty.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Území není možné vzhledem k soukromému vlastnictví a oplocení pozemků legálně navštěvovat. Přístupná je pouze pozemková parcela č. 1117/14, která je ve vlastnictví obce. To nevyžaduje žádnou regulaci rekreačního a sportovního využívání území.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

V území je instalována informační tabule. Je však zastaralá a grafické zpracování neodpovídá současným nárokům na vypovídací hodnotu. Doporučuje se instalovat novou informační tabuli.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Území bylo zdokumentováno v roce 1972 (paleontologie) a v roce 1990 (geologie). Paleontologie jako věda za posledních téměř 40 let od provedení posledního paleontologického průzkumu jistě pokročila a je na zvážení kompetentních orgánů, zda neprovést průzkum nový.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
provedení paleontologického průzkumu	-----	50000,-
informační tabule, včetně instalace	-----	20000,-
Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)	-----	70000,-
Opakované zásahy		
obnova cedule se státním znakem (pouze v případě potřeby, odhad 2x za období platnosti plánu péče)	1000,-	2000,-
Opakované zásahy celkem (Kč)		2000,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)	-----	72000,-

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Mackovčín P. (1999): Chráněná území ČR, Ústecko, sv. I, Praha
Míchal I., Petříček V. eds. (1998): Péče ochráněná území II., Praha

4.3 Seznam používaných zkratk

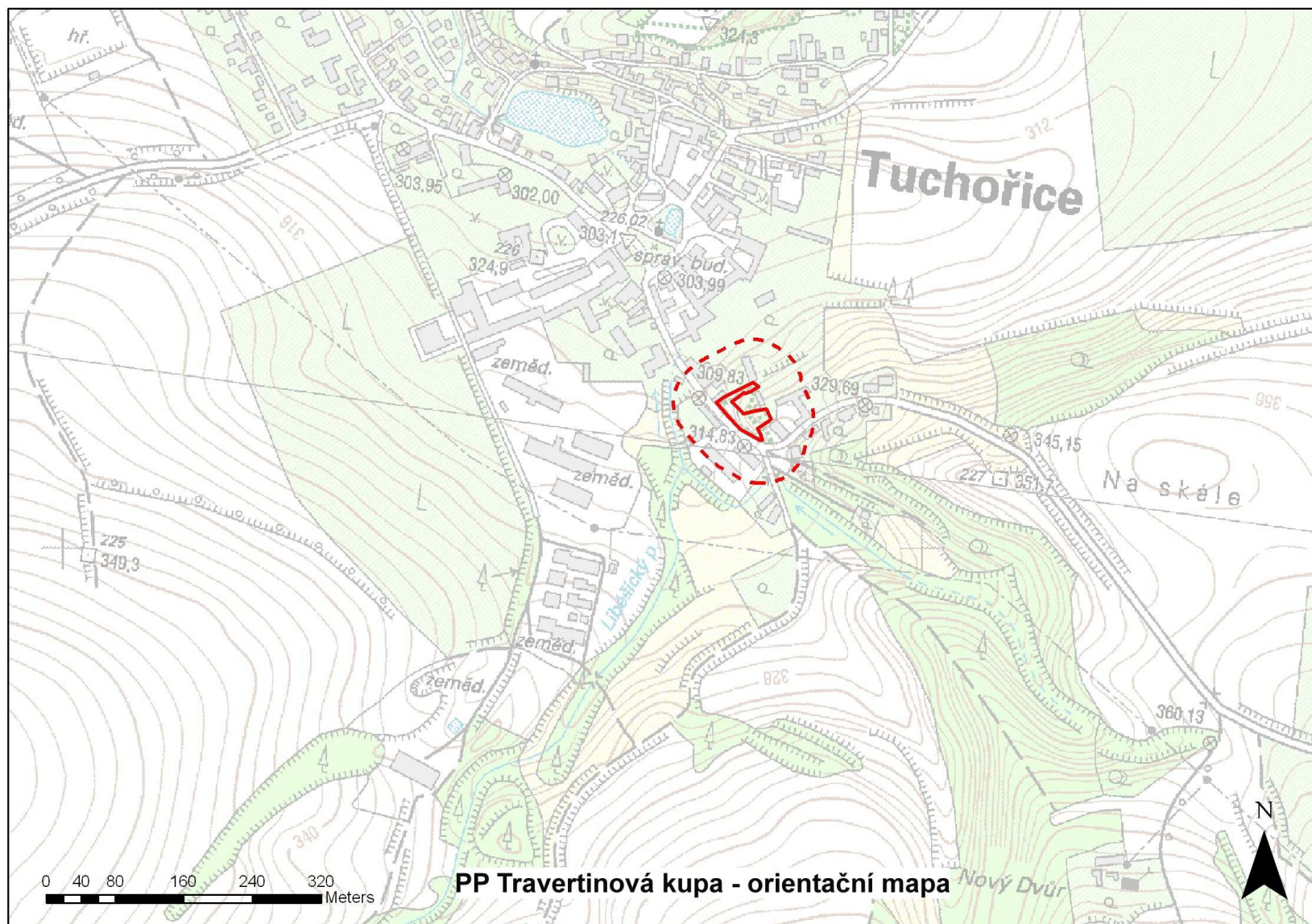
PP	přírodní památka
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ONV	okrasní národní výbor

5. Obsah

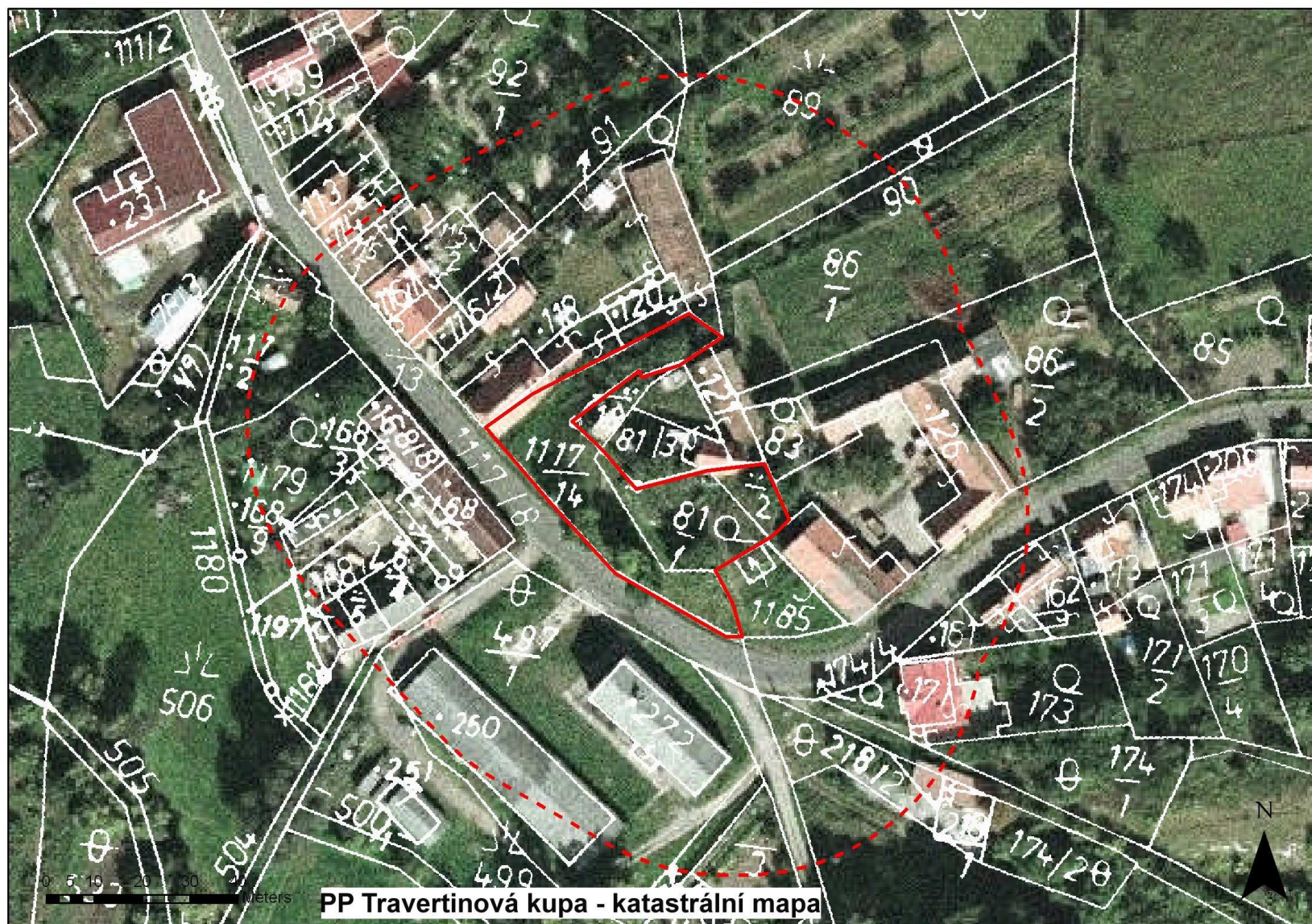
1. Základní údaje o zvláště chráněném území	2
1.1 Základní identifikační údaje	2
1.2 Údaje o lokalizaci území	2
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	3
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	4
1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími	4
1.6 Kategorie IUCN	4
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ	4
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	4
1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav	5
1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu	5
1.9 Cíl ochrany	5
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	5
2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	5
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti	6
2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy	6
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	6
2.4.1 Základní údaje o lesích	6
2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody	6
2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup	6
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	7
3. Plán zásahů a opatření	7
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	7
3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání	7
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	7
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	7
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	8
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	8
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	8
3.6 Návrhy na vzdělávací využití území	8
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	8
4. Závěrečné údaje	9
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)	9
4.2 Použité podklady a zdroje informací	9
4.3 Seznam používaných zkratk	9
5. Obsah	10

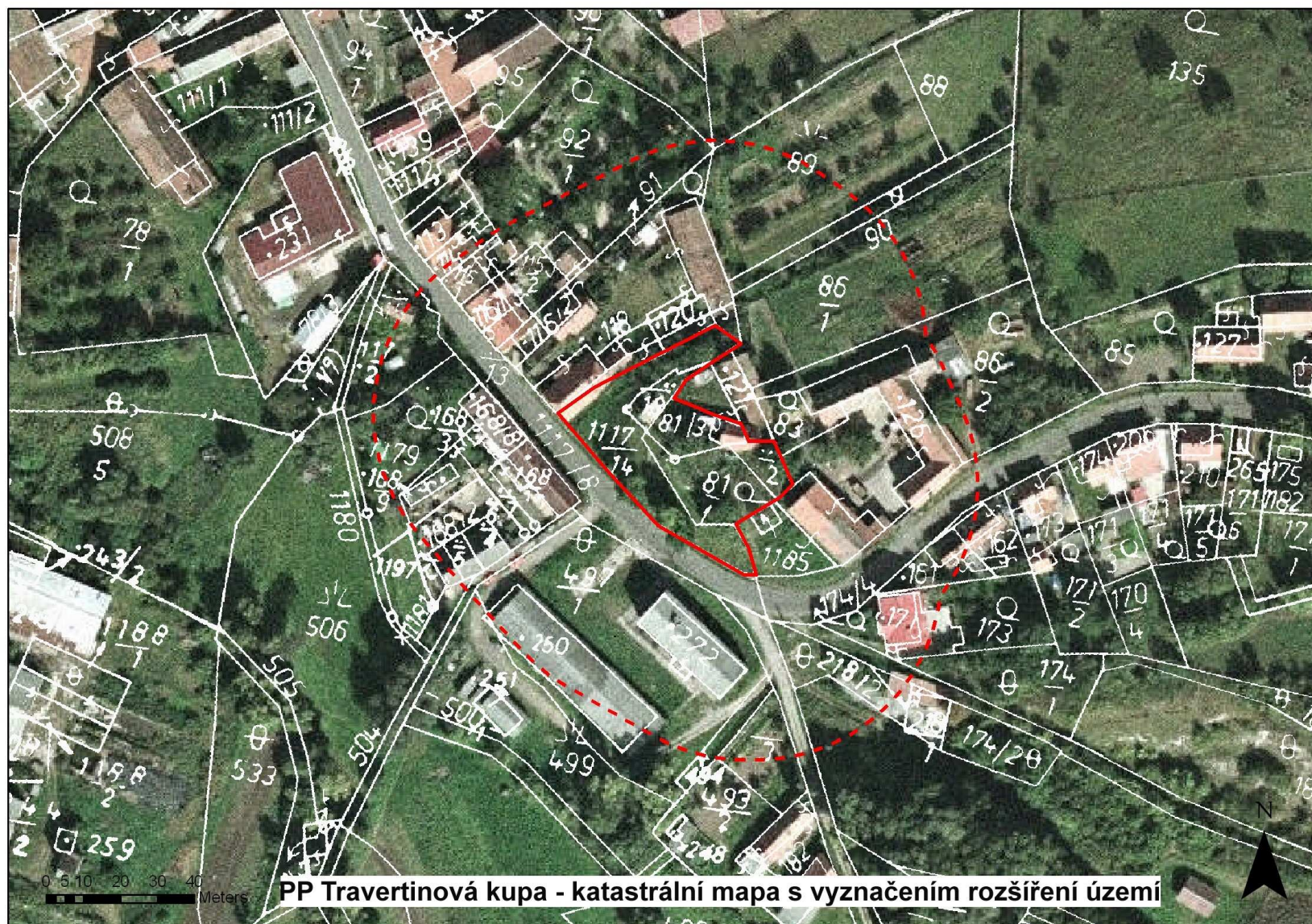
Součástí plánu péče jsou dále tyto přílohy

- Mapy:
- M1 - Orientační mapa s vyznačením území
 - M2 - Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma
 - M3 - Ortofotomapa s vyznačením území
 - M4 – Katastrální mapa s vyznačením návrhu rozšíření území
- Fotografie:
- 1 - celkový pohled na PP Travertinová kupa od J
 - 2 - J svah kupy
 - 3 - detail informační tabule

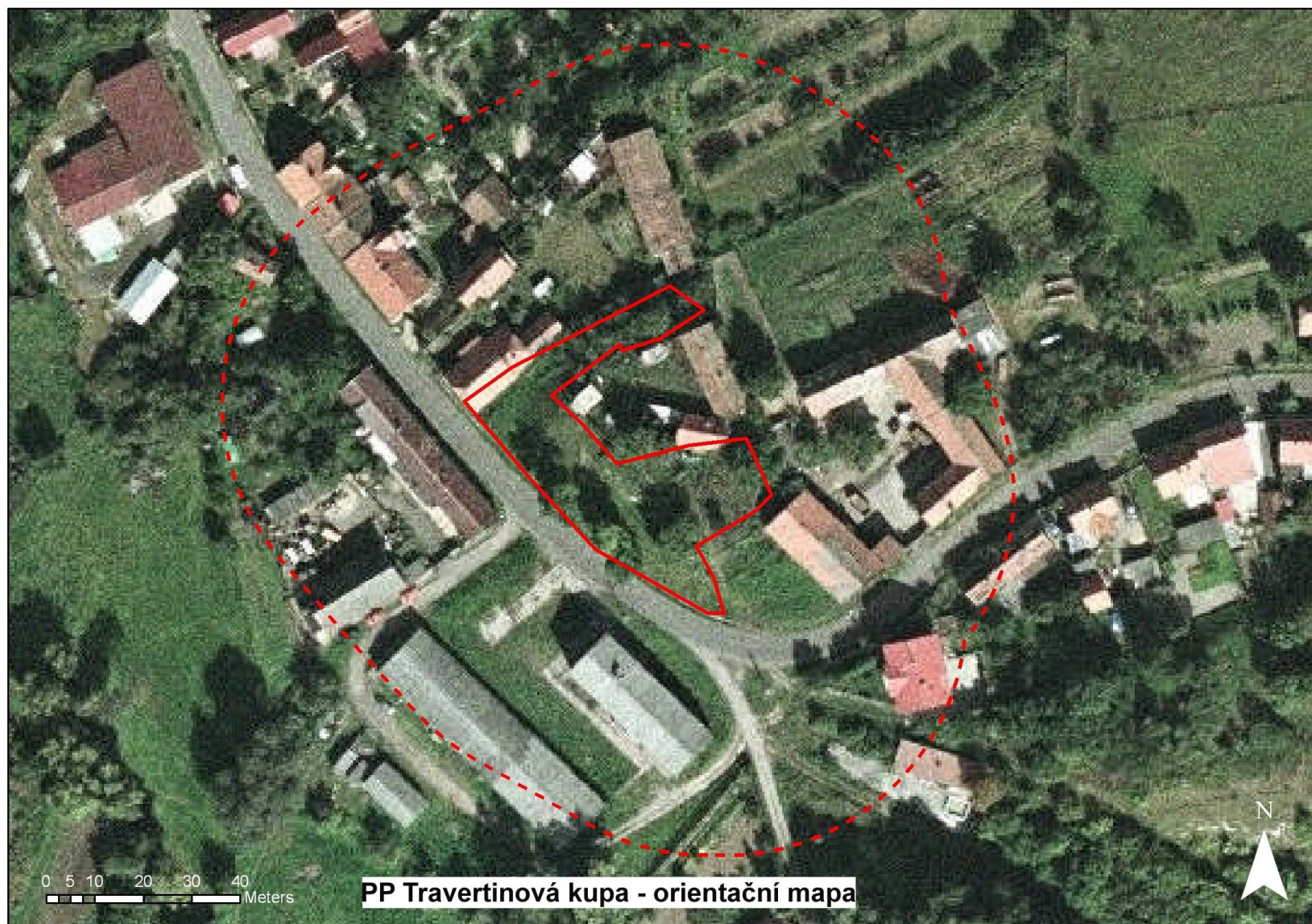

PP Travertinová kupa - orientační mapa

PP Travertinová kupa - katastrální mapa s vyznačením rozšíření území

PP Travertinová kupa - orientační mapa